

POVINNOST MRAVNÍ A KULTURNÍ

Po deseti letech exilu je konečně jasné to, co mělo být našim vodítkem od počátku: Mocenská sféra malého národa je v oblasti *nepolitické politiky, to je v oblasti kulturní*. Toto poznání vedlo k založení Společnosti pro vědy a umění. Není-li možno malému národu uplatnit se politicky, je nutné, aby se uplatnil tam, kde rozhoduje kvalita a nikoli kvantita.

Každý z nás, komu leží na srdci osud národa, z něhož vyšel, má dvě povinnosti k tomuto národu. Povinnost mravní a povinnost kulturní. Obě tyto povinnosti jsou jedinými možnými zbraněmi v ideologickém boji mezi diktaturou a demokracií. Obě tyto soupeřící ideje trpí určitou stagnací. Na straně bolševické lze zřejmě pozorovat, že ideologická náplň diktatury přestává být hlavním vodítkem a praktické důsledky převažují. Pokud běží o demokracii, je nám jasné, že její podstatou je mravnost ve vztahu člověka k člověku a úcta k lid-

skému svobodnému myšlení. Tento široký rámec ovšem musí být vyplněn příslušnými hospodářskými i politickými důsledky, nemá-li ustrnout v pouhé, nikomu nic neřikající klišé. Naši mravní povinnosti je tomuto vyplnění napomáhat, každý podle svých sil. Buď naplní svého života anebo, můžeme-li, tvůrčí činností. To, jak budeme tuto povinnost plnit, formuje už dnes a bude formovat v budoucnosti charakter našeho národa. Naše mravní poslání ovlivní budoucí svobodné generace domova, aby mohly najít cestu ze zmatku přehodnocení všech hodnot, v nichž si diktatury libují. Vzpomeňme jen toho, že z mravního potenciálu, který nestrádali naši buditelé až po Masaryka, čerpali jsme sílu již od počátku tohoto století. Na nás je, abychom tuto mravní sílu nespotřebovali a neproplytvali, ale rozmnožili a rozmnoženou zanechali budoucím generacím.

*(Z programového projevu
prof. V. Hlavatého)*

VALNĚ SHROMÁŽDĚNÍ Společnosti pro vědy a umění se koná na Bílou sobotu 16. dubna v Novém Yorku. Přijďte!

BENEŠ A MOSCZICKI.

Prednášky SVU vo Washingtone.

Pracovná skupina SVU vo Washingtone, D. C. usporiadala druhú prednášku v rámci cyklu o ideí Československého štátu v období Mnichovom a nacistickým Protektorátom. Túto druhú prednášku mal Dr. Juraj Slávik, ktorý bol v časoch Mnichova československým vyslancom vo Varšave. Prednáška mala tému: "List prezidenta Beneša prezidentovi Mosczickému v mnichovskej kríze 1938". Prednáška, ktorej predsedal Dr. Jaroslav Němec, bola veľmi dobre navštvivená a vyvolala záujem i medzi poľskou emigráciou.

Dr. Juraj Slávik svojim známym brilantným prednesom a v pevnom logickom poriadku uviedol mnoho dosiaľ neznámych, alebo málo známych skutočností z čs. politickej histórie roku 1938. Prednáška, podložená osobnou skúsenosťou, vynikala tiež presnou dokumentáciou, nakoľko každé závažnejšie tvrdenie bolo v najväčšej možnej miere podložené originálnymi diplomatickými zprávami a notami, ktoré má Dr. Slávik vo svojom archíve. Poslucháči určite v plnej šírke pochopili, čo mal vtedy prezident Beneš na mysli, keď prehlásil v rozhlasovom prejave ono povestné: "Mám svoj plán". Debata o prednáške bola krátka a vecná. Zúčastnili sa na nej i poľskí hostia, ktorí priaznivo komentovali objektivnosť Dr. Slávika, ktorého prednáška je istotne ďalším prvoradým a nepochybným prameňom k čs. politickej histórii.

Po prednáške Dr. Slávik odovzdal originál svojho prejavu na založe-

nie do archívu SVU, kde sa uložil i zvukový záznam prednášky a debaty.

Účelom týchto prednášok, ako bolo už povedané v minulých číslach, je zachytiť dôležité historické udalosti z osobnej skúsenosti všetkých súčasníkov, ktorí v roku 1938-1948 stáli na vedúcich politických miestach. Prednášky bývajú každý mesiac a budú základom archívu politickej histórie, ktorý sa pri SVU buduje. Vo februári prednáša Dr. Štefan Osuský, bývalý vyslanec v Paríži, na tému: "Sovietsky postoj v kríze ČSR".

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS

FRANTIŠEK DVORNÍK, profesor byzantologie na Harvardské univerzite, byl pozván na universitu v Minneapolis, aby tam přednášel o vztazích Byzance k náboženským problémům. Podle zprávy benediktinského časopisu "Národ" připravuje prof. dr. Dvorník do tisku odbornou studii o českém přínosu do amerického života.

MICHAL J. FLACK, profesor na University of Pittsburgh, byl jmenován vedoucím mezinárodních studií na nové "Graduate School of Public and International Affairs" na pittsburghské univerzitě.

HANUŠ LEXA, lektor Srovnávacího práva na New York University, přednáší v tomto semestru o srovnávacím ústavním právu. V "Annals of the American Academy" otiskl dr. Lexa dopis vydavateli s kritickými poznámkami o referenční knize "Czechoslovakia", redigované prof. Vratislavem Buškem a N. Spulberem. Do tisku připravuje dr. Lexa větší studii pro Mezinárodní

seminář o ústavním soudnictví. Tento Mezinárodní seminář je pořádán právníkou fakultou novyorské university.

ROMAN JAKOBSON z Harvardské university byl vyznamenán "Výbo-rem amerických učených společno-ští" a spolu s dalšími devíti vědci mu byla udělena cena 10,000 do- larů. V odůvodnění čteme, že cena mu byla udělena "jako průkopníko- vi studia slovanských jazyků, jako zasloužilému organisátoru tohoto studia a jako vynikajícímu kritiko- vi četných literatur". Z českoslo- venských vědců v Americe dostal tuto cenu jednou také dr. René Wellek z Yale University.

JAN ZACH, profesor sochařství na University of Oregon, Eugene, do- stal od Research Committee of Uni- versity of Oregon osobní fond k výzkumům v sochařství. Jan Zach se od let zabývá problémy barev v prostoru a jinými teoretickými otázkami sochařství a malířství.

JAROSLAV NĚMEC, první generál- ní tajemník SVU, dokončil větší studii o současném čs. dědickém právu pro Leydenskou universitu v Holandsku. Studie bude uveřejně- na ve Sborníku, zabývajícím se podobnými právními problémy v ostatních komunistických státech za železnou oponou. Sborník vyjde v tomto roce.

JAROSLAV G. POLACH, který píše pravidelné kritické přehledy o lite- ratuře v oboru mezinárodního ato- mického práva pro "American Jour- nal of Comparative Law", byl po- zván k přednášce na právnícké fa- kultě George Washington Universi- ty, D. C. na téma: "Euroatom a atomické zákonodárství v Západní

ZAZNAMENÁVÁME S DÍKEM

Masarykův ústav v Novém Yorku uctil letošní 110. výročí narozenin T. G. Masaryka způsobem, zasluhu- jícím si obdiv i uznání: Vydal ang- licky vzorně napsanou i vzorně vy- pravenou knížku o Masarykovi, a to jako neprodejný tisk. Knížka bude darována universitním, stu- dijním a veřejným knihovnám ve Spojených státech a v Kanadě.

Autorem knihy je vynikající znatel a vykladač Masarykův dr. Otakar Odložilík, profesor dějin na státní universitě ve Philadelphii; dr. Odlo- žilík doplnil životopis Masary- kův také řadou citátů z Masary- kových spisů. Předmluvu napsal dr. Harry D. Gideonse, president Brook- lynské koleje, a tisk vzorně vypra- vil český grafik Ladislav Sutnar, někdejší ředitel Státní grafické školy v Praze.

Tato kniha by opravdu neměla chy- bět v žádné z exulantských a kra- janských knihoven! Každý, kdo za- šle nejméně pět dolarů darem na adresu Masaryk Institut, 8 West 40th Street, New York 18, N. Y. jako příspěvek na činnost tohoto Ústavu, dostane knihu na památku.

Masarykův Ústav si zaslouží za ten- to čin naši vděčnost i díky.

Hn

Evropě." Dr. Polach studoval ně- jaký čas v Bruselu hospodářské a atomické sjednocení Evropy.

JOSEF HAŠEK, vedoucí národohos- podář v Combined Agencies Cor- poration ve Washingtonu, D. C., účastník několika mezinárodních konferencí o mezinárodním obcho- du, uveřejnil ve "Washington Post and Times Herald" článek, k němuž

dalo podnět vydání americké známky s Masarykovou podobiznou. Dr. Hašek v článku hodnotil význam Masarykových idejí pro současný svět.

JAN KLIMEŠ, člen pracovní skupiny SVU ve Washington, D. C., je dirigentem pěveckého sboru "Dvořák". Tento sbor uspořádá samostatný koncert v rámci oslav Čs. Národní rady americké ve Washingtoně k 7. březnu.

EVA LIKOVÁ brzy po svém koncertě v Novém Yorku v Husově domě, odletěla do Evropy. Bude zpívat ve Vídni, v Paříži, v Římě, v Londýně a v Miláně. Za svého evropského pobytu vystoupí také na televizi a bude nahrávat gramofonové desky.

JOSEF MARTÍNEK zasáhl do novinářské diskuse o tom, co naši krajané dali nebo nedali Americe. Při té příležitosti prozradil, že připravuje do tisku antologii českých básníků v Americe. Z nejstarších jmenuje Sládkova druhu Václava Šnajdra, dále Aloise Jandu z let devadesátých, L. V. Dongrese, Bartoše Bittnera, Josefa Macha a řadu jiných. "Tato antologie bude pro velmi mnohé čtenáře překvapením," končí Josef Martínek svoje sdělení.

JAN RUBEŠ byl pozván jako solista na zahajovací koncert t. zv. Popkoncertů v hlavním městě Ottawě. Koncert se konal pod záštitou generálního guvernéra Kanady, a Jan Rubeš sklídl úspěch, o němž se široce rozepsaly všechny ottawské deníky.

JOSEF ANDERLE, instruktor historie na universitě v Chicagu, dokončil doktorskou práci na tema:

"Slovenská otázka za mnichovské krise roku 1938". Kromě toho připravil do tisku anglickou studii s názvem: "Alexander Presniakov a jeho vyličení ranného Ruska."

JOSEF ČADA, profesor historie na Chicago Teachers College, podnikl letos studijní cestu do Itálie a do Řecka, kde konal archeologická studia. Při této příležitosti navštívil také Československo. Po návratu do Chicaga pokračuje ve své literární práci, která se týká dějin amerických Čechů, jejich postavení sociálního, jejich orientace politické a jejich kulturního přínosu pro USA. Do lednového čísla The Journal of Modern History, vydávaného universitou v Chicagu, napsal dr. Čada zasvěcenou recenzi o knize prof. Josefa Korbela "The Communist Subversion."

PAVEL HORECKÝ vydal nákladem University of Indiana v Bloomingtonu knihu: "Knihovny a knihopisná střediska Sovětského svazu". Autor popisuje ruské i jinonárodní knihovny v Sovětském svazu, ruské a sovětské bibliografické ústavy a jejich metody.

PAVEL ZINNER, profesor politických věd na Columbia University v Novém Yorku, vydal "Documents on American Foreign Relations 1958."

BEDŘICH GERSTEL v Novém Yorku, někdejší pražský architekt, byl podle zprávy "Home Decorating Guide" vyznamenán pro letošní rok první cenou americké společnosti architektů v soutěži bytových architektů. "Home Decorating Guide" připomíná, že Bedřich Gerstel, absolvent pražské Umělecko-průmy-

slové, školy, zařídil mezi dvěma válkami na šedesát československých zastupitelských úřadů v cizině.

FRANTIŠEK PALOUČEK, působící ve výzkumném oddělení nemocnice v Buffalo (N. Y.), přednášel o svých vědeckých výzkumech na sjezdu amerických chirurgů. Dr. Palouček se věnoval studiu, jaký vliv má psychický stav pacientův na onemocnění rakovinou a na léčení rakoviny.

VLADIMÍR KRAJINA, profesor ekologie na universitě v kanadském Vancouveru (B. C.), o jehož světovém úspěchu na mezinárodním sjezdu botaniků v Montrealu jsme referovali ve "Zprávách SVU", otiskl v Torontu v týdeníku "Naše Hlasy" rozhovor s redaktorem tohoto českého časopisu. Dr. Krajina prozradil, že pracuje také na svých politických pamětech, které se budou podrobně zabývat i událostmi v únoru 1948.

JARKA JELÍNEK, dlouholetý redaktor měsíčníku "Sokol Americký", vydal před koncem roku nákladem tiskárny "Slovenského Sokola" svoje bohatě dokumentované vzpomínky pod názvem: "Sokol na Slovensku 1918 až 1921."

VÁCLAV NELHÝBL, český skladatel, žijící v Novém Yorku, nahrál společně s dirigentem Alexanderem Semmlerem gramofonovou desku k vyučovacím účelům. Deska se jmenuje "Orchestr a jeho nástroje." Deska je sestavena z Nelhýblových orchestrací československých národních písní. The New York Times napsaly, že "deska je současně skvělou ukázkou československých lidových písní."

PRIMÁT

Profesor politických věd na státní universitě Kansasu v Manhattanu, dr. Josef Hajda, byl jmenován členem "Committee on Peace, National Security and World Relations of the Democratic Conference". Je to výbor, složený ze zástupců čtrnácti států amerického Středo-východu. Dr. Hajda byl členem tohoto výboru jmenován zejména proto, aby spolupracoval na návrzích zahraničně-politického programu demokratické strany a jejího poměru k zemím za železnou oponou. Kromě toho byl dr. Hajda zvolen řádným delegátem demokratické strany na její konvenci v Los Angeles, kde bude zvolen kandidát demokratické strany na úřad prezidenta Spojených států. Je to prvně v dějinách tohoto exilu, že československý uprchlík bude na konvenci tak velkého významu spolurozhodovat svým hlasem.

Zaznamenáváme jako ukázkou jedné z cest, kterou se dá pomáhat Československu a jak lze šířit mezi Američany znalosti o jeho dnešním osudu.

MOJMÍR DRVOTA, spoluautor laterny magiky, která měla světový úspěch v československém pavilonu na světové výstavě v Bruselu a nyní knihovník v Brooklynu, byl v Novém Yorku pozván k rozhlasovému interviewu o filmu. Dr. Drvota hovořil o tom, jak se vyvíjí film za železnou oponou a jak ve svobodném světě.

LUBOR ZINK, mladý novinář a básník, brzy po svém příjezdu do Kanady z Anglie se stal šéfredaktorem deníku "Brandon Daily Sun" v provincii Manitoba.

JIRÍ GIBIAN skončil pohostinské přednášky na University of California v Berkeley a vrátil se na Smith College v Mass. Od února 1960 do ledna 1961 bude na studijní cestě v Evropě. V roce 1959 otiskl předmluvu k anglickému vydání Tolstého "Anny Kareniny" a tyto menší studie: v "American Slavic and East European Review" článek o Čapkovi a o Kafkovi; v "New Republic" studii o sovětské literatuře a na totéž tema napsal studii do "Problems of Communism". Pro knihu "The Creative Artist in a Communist Society" napsal jednu kapitolu a tři referáty o knihách. Do tisku připravuje dr. Gibian knihu "The Interval of Freedom". Soviet Literature during the Thaw. 1954-1957." Kniha vyjde nákladem University of Minnesota Press.

RUDOLF ŠTURM napsal do čtvrtletníku "Federalista", vydávaného polsko-československou skupinou v Novém Yorku, článek o kulturních stycích mezi Polskem a Československem v přítomné době. Vysvětluje, proč jsou styky tak čilé podvědomou touhou vyvážit tíživý a ústřední tlak ze Sovětského svazu a zejména nucovanou ruskou civilisací. Kromě toho vysvětluje hojnost těchto styků také vlivem společné zkušenosti obou národů se sousedním Německem. — Dr. Šturm přednášel v posledních dnech roku 1959 na sjezdu Spolku profesorů moderních jazyků a literatur v Chicagu na téma: "Český básník překládá do angličtiny". Ukázal na překladech J. V. Sládka vlastní poesie na překladatelské problémy při přebásňování veršů ze slovan-ských jazyků do angličtiny.

ZÁZNAMY

Nový zákon. Na jiné stránce otiskujeme seznam publikací Křesťanské akademie v Římě. Na prvním místě je uveden "Nový zákon" ve třech svazcích a v překladu P. Dr. Pavla Škrabala O. P. a P. Dr. Ondřeje M. Petrů O. P. Redaktor "Zpráv SVU" považuje za svou povinnost říci veřejně, že pokládá toto vydání Nového zákona, přeloženého, ba přebásněného do novodobé češtiny, za největší kulturní čin tohoto exilu od roku 1948. Na štěstí není sám. Mnoho vynikajících členů SVU, kteří milují naši líbeznou mateřštinu, potvrdilo jeho názor. Proto na tento překlad Nového zákona zvlášť upozorňuje.

František Kubát zemřel. Když před první válkou zemřel největší český mecenáš Josef Hlávka, otiskl Masarykův "Čas" o něm článek s nadpisem "Umřely peníze". My však nad čerstvým rovem největšího krajanského mecenáše a lidumila Františka Kubáta s Hinsdale u Chicaga říkáme: "Zemřelo velké a ušlechtilé srdce". Nebot' František Kubát i ve svém mecenášství se choval s vybranou skromností a taktností, nevyžadoval ani pocty ani nevnucoval podarovaným svou vůli, jako to činil Josef Hlávka. Dobrodiní, které po celý život tento krásný český člověk kolem sebe rozséval, nebude asi nikdy sečteno. Jak tiše a skromně žil, tak také rozdával. A zejména si budeme vždy připomínat, že po roce 1948 se soustředil na podporu boje proti komunismu. S Františkem Kubátem odešel další kus české Ameriky; po úmrtí předsedy Svazu ka-

toliků Vollera a vydavatele "Hlasatele" Edwarda Řežábka, musíme si uvědomit, že nás opouští bohatýrská generace původních českých přistěhovalců. Je na mladších — a také na SVU — aby udržela jejich odkaz.

Paní Betka Papánková se dožila v únoru šedesátky a Národní rada žen svobodného Československa i organisace žen ze zemí za železnou oponou jí uspořádaly srdečné oslavy. Krátce před tím byla paní Papánková vyznamenána stříbrnou medailí organisace "Joint Defence Appeal" za svoje vzorné služby svobodě a demokracii a za spolupráci se ženami svobodného světa. Neboť paní Papánková jako předsedkyně Rady žen svobodného Československa je také členkou Americké rady žen a spolupracuje horlivě s Mezinárodní radou žen a se všemi organisacemi, bojujícími proti komunismu. Toto její dílo politické je stejně záslužné jako její práce charitativní.

Tisková služba SVU je vydávána od případu k případu Tiskovým referentem SVU pro krajanský tisk. Zatím byly vydány zprávy o nových vědeckých pracích prof. V. Hlavatého s interviewem, dále zpráva o osmiměsíčním uměleckém zájezdu Rudolfa Firkušného do Evropy, úvaha o nutnosti Archivu čs. emigrace, článek o nutnosti shromážďovat památky a doklady o kulturním přínosu Čechů a Slováků svobodnému světu se zvláštním zřetelem na knihovnu českých benediktnů v Lisle a konečně zpráva o československém oddělení univerzitní knihovny státu Indiana v

KŘESŤANSKÁ AKADEMIE V ŘÍMĚ

rozhodla se nabídnout členům SVU svoje poslední publikace, pokud je má ještě na skladě, a to za podstatně snížené ceny:

Škrabal-Petrů: NOVÝ ZÁKON ve třech svazcích	3.00
JAK STUDOVAT	0.20
White-Robulecký: Křesťanství a obnova společenského řádu	0.40
Jan Čep: O LIDSKÝ SVĚT	1.00
Lad. Radimský: RUB A LÍC našeho národního programu v atomovém věku	1.00
Jan Čep: KVĚTNOVÉ DNI	0.30
Karel Schulz: POCHVALA svatých patronů českých	0.20
Paul Claudel: SVATÉ OBRAZKY ČESKÉ, preložil Jan Čep	0.30
Jan Čep: MALÉ ŘEČI SVÁTEČNÍ	0.60
MODLITBY A CHRÁMOVÉ PÍSNĚ	0.20

Při větší objednávce se nepočítá poštovné.

Knihy je možno objednat buď přímo v nakladatelství: Accademia Cristiana Cecoslovacca — Via della Conciliazione 1, ROMA, Italy. — nebo prostřednictvím zástupce pro USA, kterým je: Rev. Jaroslav Tománek, LANKIN, No. Dakota, USA. K objednávce přiložte šek nebo Money Order.

Bloomingtonu. Podle toho, že tyto zprávy otiskly buď všechny nebo částečně Denní Hlasatel, Hlasatel,

DVĚ ADRESY:

Prosíme, abyste si poznamenali tyto dvě adresy, důležité pro styk s SVU:

Adresa gen. tajemníka:

Professor Rudolf ŠTURM
107 Regent Street
SARATOGA SPRINGS, N.Y.

Adresa "Zpráv SVU":

Ivan HERBEN
41-98 Forley Street
ELMHURST 73, N. Y.

Národ, Katolík, New Yorkské Listy, Nový Svět, Naše Hlasy, Českoslovák a Videňské Svobodné Listy, lze soudit, že SVU tím dobře slouží krajanskému tisku a jeho čtenářům. Všem redakcím děkujeme za pochopení, stejně jako rozhlasu ČsNRA v Chicagu za to, že částečně tyto zprávy přebírá.

Pracovní skupina SVU v Chicagu se zabývá myšlenkou uspořádat a vydat "Sborník československé vědy a umění". Sborník je myšlen jako publikace anglická, informující zahraniční veřejnost o vývoji čs. vědy a umění a ukazující, jaký byl kulturní přínos Československa svobodnému světu, dokud Československo bylo svobodné. Návrh na obsahovou náplň tohoto sborníku vypracoval dr. Jaroslav Tuzar, a jednatelka Pracovní skupiny v Chicagu, paní M. Heinzová vyzvala již řadu členů SVU ke spolupráci.

HUGO SKÁLA, přednosta národohospodářského oddělení Graduate School of Arts and Sciences na Atlanta University, Atlanta, Ga., připravuje do tisku dvě větší práce: "Human Relations of Sales-Personnel in Department Stores". Druhá jeho práce má název: "People on Both Side of the Iron Curtain."

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

Dne 4. března 1854, tedy téměř před 106ti léty, průvod hrdých Čechů, kteří neuznávali nadvládu rakousko-uherské říše, která tehdy utiskovala jejich otčinu, pochodoval ulicemi města St. Louis ve státě Missouri. Byli to členové právě založené Česko-Slovenské Podporující Společnosti (Č.S.P.S.), že které později vznikla nynější Jednota Československých Spolků v Americe, všeobecně známá jako ČSA.

Za 106 let své existence, ČSA vyplatila svým členům téměř 32 milionů dolarů životního pojištění, jehož výhod používá dnes tisíce a tisíce Čechoslováků, roztroušených po celých Spojených státech, od Atlantiku až po Pacifik.

Proč i vy a vaše rodina byste se neměli těšit ochraně, kterou ČSA svým levným životním pojištěním poskytuje?

Staňte se členy této průkopnické pojišťující organizace.

(ČSA. 2138 South 61st Court
Cicero 50, Illinois)

News of SAS. Proprietor and Publisher: Society of Arts and Sciences.
Editor: Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, N. Y. Printed by:
"Slovenský Sokol", 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J.